

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т

1931 оыл алтынны
15 хүнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 155 (5822)

1982 оыл. Ахсынны 25 күдэ
СУБУОТА

Сыаната
2 харчы

ТУЛХАДЫЙБАТ СОЮЗ

Кремллээби Съезтэр дыбарыастарыгар
үөрүүлээх мунньахха

Ахсынны 22 күнүгэр Москвада, Кремллээби Съезтэр дыбарыастарыгар ССКП Кини Комитетын, ССРС Верховнай Советын уонна РСФСР Верховнай Советын ССР Союзтарын тэриллибитэ 60 сылыгар аналлаах холбохунтаах үөрүүлээх мунньахтара үлэтин салгыата.

Үөрүүлээх мунньах кыттылаахтара ити иннинэ ССКП Кини Генеральной секретара табаарыс Ю. В. Андропов дагы улаханым бөлбөйөн истиибиттэрэ. Данылаах Советскай Союз тэриллиитин историческай суолтатын, бийиги дойдубут ситиһинизрин уонна соруктарын (устарынан диригинин уонна итэбэтин) элбикитэ.

Бийиги дойдубут 60 сыллаах суола—бу бүтүн туха. История урукку өттүгэр хаалылаах, бысты-бысты дойдубут дойдубут таһымнаах культуралаах, көрүтүн олохун уйгута тохтоло суох үүнэ турар билигин илээн күүстээх улуу дорнобаа тийэ дьулуурдаах өрө көтүөтүн өссө билэ илигэ. Бийиги прогрессит источинга, дини билиэтээн эттэ үөрүүлээх мунньахха 1918 сыллаахтан ССКП чилиэнэ, Советтар Бүтүн Союзтаабы бастаан съезтарин делегата Ф. Д. Косов,—бу бийиги социалистическай тутулбут, иаас-сатар энергиялара уонна волялара, бу партия муудары ленинскэй национальнай политика, советскай норуоттар бири быраатты илэргэнэ ныгыл сомоһуулар.

Албан ааттаах юбилей Советтар дойдуларын бары республикалар улахан кыйылардаах нерселлөр. Ити туһунан мунньахха союзнай республикалар Компартияларын КК бастаан секретардара этилэр. Кинилэр, тиллэригэр ССРС тэриллиитэ национальнай болпурдуу саамай септөөхтүн быһаары—социалистическай интернационализм идеялара олоххо улуу күүстээхтэрин итэбэтинээх туоһута буолара билиэтээнэ. Республиккалар үлэһиттэрэ хардарыта бырааттыи көмөлөсүһэн бэйэлэрин экономикаларын, культураларын, өлөхтөрүн-дьаһаатарын социалистическай ылымка төрдүттэн уларыта туттулар, дьин-чаччы историческай кыйыларын ситистилэр. Ити иһин нуучча норуотугар ис сүрэхтэн махтал-баһымба тыллара этилиннилэр. Нуучча норуотун хос санаата суох бырааттыи көмөтө суоһа эбитэ буоллар, республикалар билигин ситиһинилэрэ кыалла суох этилэр.

Рабочайдар уонна баһынайдар аан дойдуга бастаан элбэх национальностоох государстволара сүһүбэр гуруутун опыта социальнай прогресс иһин элбэх өх-сүһааччыларга суол ыйар сулуһунан буолар, билигин нэмгэ дириг сабыдыалы оморор. Ол туһунан кыра-нымыс таһыттан сылдыр ыалдыттар мунньахха этилэр: бу үөрүүгэ-көтүүгэ 112 дойдуттан 134 делегация кыттар.

Советскай Союз—сир үрдүгэр бүтүннүүтүгэр эйэ кылаабынай тирэбин аадырыныгар элбэх ис сүрэхтэн тахсар тыллары мунньахха социалистическай дойдубуттан сылдыр дойдубут—Москвада кэлбит партия-государственной делегациялар салайааччылар этилэр. ССНГ салалтатынан, дини билиэтээнэ ССРС Кини Комитетын Генеральной секретара, ГДР Государственной Советын Председателэ Э. Хонанкер, советскай норуот кини аймах историятыгар саамай прогрессивнай, саамай кырдыктаах общественнай тутулу үөсэйттэ.

Мунньах кыттылаахтара, бэйэлэрин национальнай тутулуга суох буолууларын ситиһээт, социалистическай сайдыы суолун талан ылыт дойдубуттан ыалдыттар этиилэрин итиник эбэрэлээтилэр. Эдэр государстволар представителлэрэ Советскай Союз национальнай-бесхолонуулаах хамсаалыкка нэлээн утумнаахтын көмөлөспүтүн уонна көмөлөһөрүн, норуоттар бэйэлэрэ көтүлүк сайдар бырааттарын иһин турарын билиэтээн этилэр.

Кремллээби Съезтэр дыбарыастарыгар мустубут дьону советскай мччат уонна пионердар, ССРС Сэбиллээх Нүүстэрин представителлэрэ эбэрэлээтилэр.

Үөрүүлээх мунньах кыттылаахтара Аан дойду парламеннарыгар, правительстволарыгар, политическай партияларыгар уонна норуоттарыгар Ыгырымын бири санаанан ылыннылар. Ити Ыгырымга государстволар бары күүстэрэ, правительстволар активностара, тэриллиилээх политическай күүстэр, хас биридин дойдубу бары гражданнын нүүстэрэ—бүтүннүүтэ билигин идернай натастрофаны та ээрбат иһин өхсүһүүгэ түмүлүүхтээх дини этилэр. Бүгүн итинтэ өрдүн дьолунаах болпурдос суох уонна баар да буолуон сатамат.

Советскай Союз, дини тоһоболоон этилэр док-муонига, эйэ уонна норуоттар биригэ үлэһитиннэри: ленинскэй политикатын салгаан, сэрини бөлсөр иһин киинтэн туох тутулуктаабы барытын оморуба. Советскай дьоннор государстволар уонна норуоттар күүстэрин холбоотхотуона, байыаннай кутталы кыайор, Сир үрдүгэр эйэни харыстыыр уонна бөбөргөтөр, иһин олоххо быраабын хааччылар кыахтаахтар дини билигин эрэнэлэр. Ыгырымы нүүнү итинин хол-буурга ыгырар.

ССР Союзтара тэриллибитэ 60 сылыгар аналлаах ССКП Кини Комитетын, ССРС Верховнай Советын уонна РСФСР Верховнай Советын холбохунтаах үөрүүлээх мунньахтара сэбиллэбэтин биллэриллэр.

Кремллээби Съезтэр дыбарыастарын иизг уораба-йыгар Советскай Союз Гимнэ дуораһыйар.

(ССТА).

ПАРТИНАИ АКТИВ МУННЬАБА

1982 оыл ахсынны 23 күнүгэр оройуоннаары партиянай тэрилтэ активын мунньаба буолла. Ойно ССКП райкомун чилиэннэрэ уонна чилиэннэр кандидатар, оройуоннаары партиянай тэрилтэ ревизионай комиссиятын чилиэннэрэ, совхозтар, предприятиялар, тэрилтэлэр уонна учреждениялар салайааччылара, маһнайгы сүһүөх уонна сыахтаады партиянай тэрилтэлэр секретардара сырыттылар.

Актив мунньабыр «ССКП Кини Комитетын сэттин-нытээби (1982 с.) Пленумун түмүктэрин уонна оройуоннаары партиянай тэрилтэ соруктарын туһунан» дакылааты ССКП райкомун икис секретара таб. С. П. Манаров омордо.

Бу болпурдос сүннүүн көмөсүнэ тыл этилэр: т. П. Г. Кириллин—оройуоннаары плановай комиссия председателэ, В. Е. Попов—Карл Маркс аатынан совхоз паркомун секретара, Г. А. Пестерев—дэляуот, коммуналнай хаһаайыстыба производственнай управлениитин тутуута биртэдыкка, партиянай тэрилта секретара, А. В. Ефремов—Субуруускай аатынан совхоз директара, А. Е. Филиппов—народнай хэтируула оройуоннаары комитетын председателэ, А. П. Ефимов—Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаары тделениитин управлалыа, И. И. Филиппов—«Чу-лачы» совхозка профсоюз рабочкамун председателэ, С. Н. Паатынко—«Якутколхозстрой» холбох ТМУ-гын начальнига, Н. П. Тарасов—Эрилик Эристини аатынан сэхэс кылаабынай экономиста, кини аппарат партиянай тэрилтэтин секретара, М. Е. Пермяков—народнай депутаттар оройуоннаары Советтарын исполкомун председателэ.

Актив мунньабын кыттылаахтара ССКП ис уонна тас политикатын бири санаанан ойууллэрин уонна истигини билириилэрин биллэрдилэр итиннэ ССКП КК сэттиннытээби (1982 с.) Пленумун уураахтарын, Пленумга ССКП КК Генеральной секретара табаарыс Э. В. Андропов этиитигэр бэрэллэбит биллэриниалаары уонна түмүктээһиннэри оройуоннаары партиянай тэрилтэ практикескай үлэтин бөйбөй программатын бийимынан халбаһаабаат салалтара уонна толорууга ылыннылар.

Партиянай актив мунньабын үлэтигэр ССКП обкомун представителэ таб. С. С. Аржаков кытына.

Актив мунньаба дьүүлэһилибит болпурдоска ту-баһаанаах уураагы ылына.

РЕСПУБЛИКАБА БАСТААН

ССКП обкома, Саха эти туттары сыллаары АССР Министрдарын Со- былалын 101 бырыһыан ота, ПССУОС уонна толорбут Субуруускай аа- «БСДКС обкома быыл тыман совхоз кыйымыла- ачыраах хэмтэр сүөһү- дынан ааһыллан респу- уотууга республикатаа- бликатаады Бөһүөт дуоска- на куоталаһы түмүгүн- тыгар таһаарыллына уон- эрдүлэр. на Саха АССР Тыман ха- на Саха АССР Тыман ха-

Ойно совхозтар куотала- быларыгар бастаах эа- таа хас биридин сүөһүну ортотунан 145-тин ил тө- сүһүмүү, ахсынны 1 мун- нүүтүгэр государстволара буолла.

Хамсааһын таһысина

Ударнай ыйга «Чурап- тэн 24 центнер ас тобого- чы» совхозка сүөһү эби- хомулуна.

Аһылыгар 500 тонна ду- Сыланга дулбаны да аһылыгытыттан кырбатыыга Д. П. Ник- 184 тонната фермаларга форов салыааччылаах тыйылына, 55 тыл ус- звено туруорулуна, туут минералытай бри- Арыылаахха солонку, нет оҕолулуна, кыра да эленилэ кырбатыыга буоллар балык соҕотуоп- агрегат үлэтир.

каланы, нэбилээһинтэ- Н. МИХАЙЛОВ.

ОЛОХПУТ, ҮЛЭБИТ БОИОБУОЙ ПРОГРАММАТА

Оройуон үлэһиттэрэ таб. Ю. В. Андропов дакылаатын итинник сыоннолыылар

Улээнэн
эппиэппиэхпим

Субуруускай аатынан совхоз бары үлэһиттэрэ ССКП КК Генеральной секретара таб. Ю. В. Андропов «ССРС 60 сыла» дини дакылаатын сүһ-кэн өрө көтөдүлүүнүн, кини туттуунан иһитти-лэр.

Кырдыга даһаны, дой-ду Аска-уолтэ програм-

матын олоххо килэрин сүгүһэн суолталаах уон-на эппиэттээх сорук. Ону толорууга тыа сирин хас биридин үлэһитэ ба-йэтин үлэһит кылаатыс кылларныахтаах. Ити иһин бийиги совхозпут сүөтү-бүттэрэ, кылы илэһиччи-лэрэ бу кыйыны күннөр-гэ ордуу дьулуурдаах-тык үлэһиттэр. Ойно даһаны юбилейдаах сыл

бүтэһик ыйыгар совхоз былааны таһынаах госу-дарствоа 60 тонна үүтү туттарыахтаах кырби-тин ылар кыахтанна. Эти атылааһын сыл-лаабы былаана 26 тон-нанан куоһарылына. Сттон клеткалаах кылы-лы илэһиччилэр үлэ-лэрэ өссө үчүгэй түмүк-тээх буолла. Кинилэр государстволара 31 тыл

солк. күндү түүлээби туттардылар.

А. ЕФРЕМОВ,
совхоз директара.

Өрө күүрдэр
тыллар

Москвада буолбут юби-лейнай мунньахха ССКП КК Генеральной секре-тара таб. Ю. В. Андропов дакылаата бийигини

Ийэ дойдубут салгыы ча-чиреи сайдарын туһутар өссө дьулуурдаахтык үлэлииргэ көбүлээтэ.

Бийиги, Карл Маркс аатынан совхоз Одьу-лууннаары отделинэтиин «Эрчим» кэмсомольскай-ныкысытара, сыл 11-ыйын түмүгүнэн 592 тон-на үүтү илан пятилетка икки сыллыады сору-дахпытан 60 тоннанан

аһардыбыт. Ити үчүгэй. Ол эрэри өссө элбэх үүтү ылар кыах, кистэл буолбатах, баара. Ойно калэр өттүгэр ис ретэр-валэри өссө толору туһа-нарга соруктаабыт. Онуоха, дакылаахка сал-май сөпкө этилибитин күүдүк, үлэбэ эппиэти-нэһи үрдэтэрибит наада.

Х. ДЬАЧКОРСАЯ,
ферма старшая.

ДЫССИПИЛИИНЭНИ САЛГЫ БӨӨӨРГӨТҮӨХХЭ, КӨРДӨБҮЛҮ, ХОНТУРУОЛУ КҮҮҮҮРДҮӨХХЭ

ССКП райкомун иккис секретара таб. С. П. МАКАРОВ дакылаамыштан

ССКП Кини Комитетын сатиньтээри (1982 с.) Пленумугар ССКП РК Генеральный секретара таб. Ю. В. Андронов улахан этинтигэр пятилетка уочарачаах салгыгар дойдун экономикай уонна социальнай сайдыытыг быһаарыи уонна Государственный бюджет торумнара бэриллиниилэр, баар ыарахаттар уонна итэҕэстөр сийилин арыллынылар итинэн олору туорагы суоллара ыйылынылар.

Былаанга промышленноһу уонна тыа хаһаайыстыбатын диньичнайдык сайдыылары, капиталы уугууну кининээн түмүү, хаа биирдик советскай республика экономикай эре хотодуу дыһааллара бэлэтениилэр, норуот олорун уйгутун үрдэтигэ партия линията салгыы тутуһулар көрүлүнө.

Советскай норуот айар-тутар быһаарыларын олоххо киллэриниэ айа, тыһааһан сыһааныныи чөлүтүн хаалларыи уонна диньичтэни ыадалар. Ол ийин Пленумта ураты болломто советскай аһаах тас политикага уурулуна. Ити политика, биллэрин курдук, ССКП XXIV, XXV уонна XXVI съезтеринэн дьэикэтик быһаарылыыта уонна утумнаахтан олоххо киллэриллэр.

Кини Комитет Пленума ис уонна тас политикага партия XXVI съези ырытан өтөрбүт курсуу олоххо киллэрингэ, коммунистическай тутуу сорукутары толорууга ССКП РК Политбюротун практической үлэтин бүүд-бүтүнүү уонна толору биһирээтэ.

Табаарыс Ю. В. Андронов этинтигэр өтөрбүлүбүт балаһыанналар уонна түмүктээһиннэри биһирээн туран, Пленум олорту барытан партийнай тарилталар үлэлэрин төрүүнүн өтөрбөгө уураах ылына.

ССКП РК Пленумун уураахтарын партия, советскай норуот бүтүүнэ истинник биһирималар, диктиник астыналар.

Быйыл ахсынны 13 күнүгэр «ССКП РК сатиньтээри (1982 с.) Пленумун түмүктэрин уонна уобаластаабы партийнай тарилтэ сорукутарын туһуна» боппуробу дүүлэспит уобаластаабы партийнай тарилтэ активын мунньага республика коммунистара, бары үлэһиттэрэ партия ис уонна тас политикай биһир сандаан өйүүллэрин, истинник биһирималарын биллэрдэ уонна таб. Ю. В. Андронов этинтигэр бириллибит балаһыанналары уонна түмүктээһиннэри уобаластаабы партийнай тарилтэ боппобуой программатын быһыытынан халбаттаабат салалтага уонна толорууга ыла. Оттон аһаах хонуктаагыта Саха АССР Верховнай Советын сессията 1983 сылга республика экономикай уонна социальнай сайдыытын быһаарыи бигэртэте. Оло олорун оройуон 1983 сылаабы быһаарыи быраһаага пароднай депутаттар оройуоннаабы Советтарын сессиятыгар көрүлөөрө турар.

Пятилетка үгэ сылын бы-

лааннара оройуон тыаһын хаһаайыстыбатыгар лаанна улааталлара күтүүлэр. Ол курдук аты государство туттарыи 2470 тонна (ааһан эрэр сыла быһаарытан 100 тоннаан ордук), үтү атымылаһын 8220 тонна (быйылгы быһаарытан 105 тоннаан абаах) буолара сабадаланар. Ийини сэргэ государство 350 тонна хортонпуй, 220 тонна огуруот аба, 150 тыһ солк. суумалаах күнү күлээх туттарылаахтаах. Инах сүөһү быһаарыи 1982 сыл таһымынан хаалара, оттон салгы ахсаана 150-нан улаатара быһаарылар. Ойон тыа хаһаайыстыбатыгар төрийэр үлэни салгыи түдөрөр, социалистическай куоталаһыныи өссө кининик тэнигэр, сүрүн боппобуу хаачыстыбаныи көрдөрүүлэри үрдэтигэ уураах соруку турар.

1983 сылга оройуонга промышленнай бородууксууны өтөрүү быйылгы быһаарытан 7,8 бырыһыан, бородууксууны баатары 2,1 бырыһыан улаатына. Эбэх үлэлэр нэһилиһтээри олох-дьаһах өтөлөрүн улаатыныларыи, диньичнай табаар аргирини кэтитигэ, капиталнай тутуу кэмэйини улаатыныларыи ыттыллыа.

Оройуон совхозтара юбилейлаах сылга эти, хортонпуй уонна огуруот астарын туттарыи быһаарыларын толордулар, үүккэ уонна түүлээххэ государствоныи кытта эмиэ аахсар кыахтанылар. Бичат сүөһүнү уутууга Сүбүрүүскай аатынан совхоз республикага бэйэтин зонатыгар бастаата, ойно ССКП райкомун чилиннэри И. Н. Сергеев уонна С. Н. Каргузов салайар элөөлөрө үрдүк көрдөрүүлэри ситистилэр.

Государство биһир сүрүн саһааһынан үтү атымылаһын буолар. Ол үрдүнэн совхозтар күбүккү ыйдарга бу үлэбэ эһиниэтигэ суох сыһааннаһан ыаһы быһа түһэрэннэр сыллаары быһаарыи олус ыараханнык толорор балаһыаннага киирдит. Үүккэ ордук мөлтөхтүк Эрлиик Эрстиини аатынан совхоз (директор Сергеев С. Н.) үлэлээтэ, быһаарыи 90 тоннаан толорбөт буолла. Карл Маркс аатынан совхоз салалтата эмиэ баар кыаһы ырааһынан ситэ туһамаса. Одуулуи (управляюи) Седанин Г. И.), Хонтово (Дуконен М. П.), Хайахыт (Васильев М. Е.), Киланки (Скрябин П. Н.) отделениелара юбилейлаах сыллаабы быһаарыларын тохтулар.

Общественнай сүөһү кыстагы ыараханнык барар. Үгэ хотоннор тыһымылар, ситистэхтэр. Эбэр аһылык дэлэчин ситистиллэбэт. Ааспыт үс ыйга 300-чэ ыназ сүөһү, 30-тан тахса сылгы киньунэн алде. Ити ийини уобаластаабы партийнай тарилтэ активын жуньадаар ССКП Жкомун бастагы секретара таб. Ю. Н. Прокопьев дакылаамыгар бичиги оройуонмут ситиыи притикада гадмылына.

Сүөһүгэ от аһылык нуормата

кэһингэи үрдүнэн эбэр аһылык сорутоукалааһыи хамсыгылаах дыһааллар ыһааһыбатылар, ударий ий сорудахтара толоруллубатылар. Фермаларга оту ороскуоттаһыи графига туһулуубат, ахсынны-сатиньныи ыйдарга 234 тонна от аһары ороскуоттаһа. Совхозтар партия, киннара, директорлара итигэр тап сөтөөх түмүктэри өтөстөрүтүр барыаһа уолдаста.

Производство подүүһүн үрдэтин бөдөҥ резерватинэн бородууксууа туһата суох өрөс-куоттарын аччатыи, хаачыстыбитын түсэрии буолаллар. Бу өттүнөн бийаах дымала саһаа хоту эриэ-дэхси буолбатах, ордук хаачыстыбаныи көрдөрүүлэр наһаахтар. Сыл 11 ыйынан үтү валовой ылыи быһаарыи 103,8 бырыһыан толорду-бут эрээри, государствога туттарыи 95,9 бырыһыан эрэ буолла. Ити сүрүн биричиннэ — үтү товарноһа наһааба (83,3 бырыһыан, ол ийигэр оройуон үтүгүн 40-ча бырыһыаннан бээр Карл Маркс аатынан совхоза — 79,5 эрэ бырыһыан). Туттарылыыт үтү 26,7 бырыһыан эрэ бастагы суортаарыи барда, ол ийигэр Сүбүрүүскайга — 16,8 бырыһыан. Оттон республика бастагы хаһаайыстыбалара үтүгэрин 80—85 бырыһыаннан бастагы суортаарыиан туттараллар. Хайдахтаах улахан хаалыныи!

Эрлиик Эрстиини аатынан совхозка сайынгы ыйдарга араас биричиннэлэринэн 40,1 тонна үтү тутулуубага, 3,9 тонна (2 маньыныи сыл устата ыар үтүгэ) туһата суох-тохуна. Оттон «Чурапчы» совхозка быйыл сайын 28,4 тонна үтү төннөрүлүннэ.

Быйыл совхозтар государствога сүөһү 85 бырыһыаннан үрдүк уойтууларынан туттарылаахтара. Ол 74,8 бырыһыан эрэ буолла, эбэтэр быһаарыи 56 тыһ солк. дохуот ситэ ыһааһыбата. Сүөһүнү уотууга быйыл «Чурапчы» совхоз алуэ мөлтөх көрдөрүүлүннэ.

Киники сылларга уматкы-орунуох матырыиалларыгар кытаанах лимит олохтонор. Оттон совхозтарга учуот уонна өтчүтүнэс ыһылласа. Ол түмүгэр 1981 сылга совхозтар 149 тонна дизельнай уматыгы, 138 тонна бензини атын тарилталарга ыһааһабытара. Бу итэҕэс быйыл да туоратылыыбата. «Чурапчы» совхоз 12,1 тонна бензинэ, 26,6 тонна дизельнай уматыгы туора сирга биһрдэ.

Общественнай сүөһү киньунэн өлүүтэ сирэ суох улахан кэмэйлиинэ уонна, ордук дьэ-синириилэбэ, сыла ахсын абааһи өһөр. Ордук эбэх сүтүк Эрлиик Эрстиини аатынан совхозка тахсар. Специалисттар түмүктээһиннэринэн, өтүү барыта норуот-хараһыи куһаарытан сибээстээх.

Уон биирис пятилетка ийин бастагы ылыи быһаарыи бурдукка 47,3 бырыһыан эрэ толорулуна, эбэтэр 447 тыһ солк. үтүгү ситэ ыһааһыбата.

Оройуонга үлэһит ийин, өрөсүгү тыа хаһаайыстыбатыгар, өтөһөтө улахан өхсүүлаах. Ол үрдүнэн баар үлэ ресурстарын өттаран туруорууга уонна туһаһыи абаах итэҕэстөр бааллар. 1981 сылга өтүсүлэ барыи-лии, биэстениилан, өтүдүлүн уонна ситэте суох учуотуиан бородууксууиан 82507 үлэ күнэ (сылаабы үлэ күнүн 13,2 бырыһыана), өрөбүллөргө, быраа-һынылыктарга 14,9 бырыһыана — барыта сылаары күн 28,1 бырыһыана ороскуоттаһыта. Бу — наһаа эбэх. Ылырынни биэстениилан 30835 үлэ күнэ ороскуоттаһыта, эбэтэр 108 ки-и күн ахсын ыалдьан үлэбэ тахсабатыра. Оттон бородууксууиан күн ахсын 4-түү ийин үлэ-дэбэт.

Совхозтар капиталнай ту-тууиан көлөхтүк дьарыттаналлар. Быйыл 14 квартира уонна барыта 630 сүөһүгэ биэс хотон үлэбэ киллэриллэхтээригэи баар-суога 6 квартира уонна 120 сүөһүгэ биһир хотон туту-луиулар. Бу үлэ ордук мөлтөх-түк Эрлиик Эрстиини аатынан совхозка барар. Ааспыт сылларга тутууну үчүгэйдик ыттан испит «Чурапчы» совхоза быйылгы быһаарыи 53 бырыһыан эрэ толордо.

ССКП РК сатиньтээри Пленума, уобаластаабы партийнай актив мунньага сүрүн боппобуу Ас-уол программатын олоххо киллэрини кытта сибээс-тээх боппуростарга уурдулар. Үрдүкү директивнай органнар ыйыларынан, бу ий ийиннэи оройуонга агропромышленнай холбоһук аһарата уонна совета тариллэхтээх. Кэлэр сыл тех-суньы 1 күнүттөн совхозтар толору хаһаайыстыбаныи ах-сааһыга киирэллэр. Итинэн си-бөөстөөн үгэс өрүттээх тэрэ-һини-хаһаайыстыбаныи дыһаал-лар элөхтөнүөхтээхтэр.

Оройуон промышленнай пред-приятелара 1982 сылы куһа-дана суохтук түмүктөөн эрэл-лэр. Ааспыт 11 ыйга валовой бородууксууиан өтөрүү 1981 сыл туһааннаах кэмнээгэр 10,9 бырыһыан, баатары 9,1 быры-һыан, үлэ өтөрүмтүгэ 5,3 бы-рыһыан улааттылар. Балачча эриэ-дэхсиниэи прэмкомбинат, типография коллективтара үлэ-лэстилэр.

Райпотребобщество эбэтинай социалистическай куоталаһыи кыайымылаарынан таһыта. Нэ-һилиһтээри олох-дьаһах өтө-лөрүн өтөрүү ааспыт сыллаа-бар 60 тыһ солк. улаатта, биһир ситиэхэ 11 ыйга 28 солк. 92 харч. өһө өтөрбүдүннэ (ааспыт сылтан 3 солк. 36 харч. ордук). Туттар-таһар тарилтэлэртөн ба-лачча таһаарылаахтык «Якут-сельстрой» мехучасткага үлэлээ-тэ.

Ол эрээри промышленнай предприятиялар, тутар уонна хаачыһар тарилталар биһир эриэ-дэхси үлэлэһиннэри сити-һилинбэтэ, ону ааһан сорох коллективтар ааспыт сылаабы тэһиннэрини көмтөттүлэр. Ол

сүөдүк, лесопункт нэһилиһи-нэ, өһө өтүүк наһыи тэһини би-һаарыи өтөтө, ааспыт сылаа 1550 кубометриинан армьатта. «Сельхозтехника» холбоһук трактордара, автомашиналар дитаталарын өрөмүөннээһин быһаарыи толорбөт. Олох-дьа-һа комбината мебели өтөрүү-тү 2 төгү, парикмахерскай өтөгүн 15 бырыһыан аччатта.

Туттар-таһар тарилтэлэртөн «Якутколхозстрой» ТМУ-га 11 м2 түмүгүнэн Тыа хаһаайысты-батын министрствота үбүлүү өбөктэрини тутуу быһаарыи 65,5 бырыһыан эрэ толорон сылаабы киирбигини ылаат ба-һаарыиыи киирдэ.

XXVI оройуоннаабы партий-най конференция кэһинтээи партия райкомун кэһини-нары-тар, партийнай активын аһа-һынах-тарыгар, райком боппурогар оройуон экономикай уонна со-циальнай сайдыытын быһаара-абаах боппуростар дүүүлэһи-линиилэр. Тулаууи, хол-туруулаһыи бэрээдэги-нан сорох боппуростар киирдэ эрэ көрүлүбэтиилэр. Ол эрээри ыһааһыт уураахтар кэһингэр толорудуиан испэттэр. Оттон ол, суох ханык кининэ туһааннаах партийнай тарил-талар, коммунист салайааччы-лар дьиссипилиннэте сухта-рытан тахсар.

Таб. Ю. В. Андронов ССКП РК Пленумугар: «Партийнай, госу-дарственной уонна үлэ дьисси-пилиннэтин ханык барарар кэ-һинилэри утары өссө ордук сору-нуулаахтык өхсүүөххэ» дьэ-дэ-чөчү соруугу туруорда. Ү-дьяссипилиннэте да, государство-най дьиссипилиннэ да, бас-татаан туран, партийнай дьисси-пилиннэтигэр тутулукутаах. Ха-на партийнай дьиссипилиннэ наһаагылар да, онно государ-ственной уонна үлэ дьиссипи-линалара куруубайдык кэһи-лэллэр.

Тыа хаһаайыстыбатыгар сүө-һү киньунэн өлүүтүттөн, бородууксууа боптуу буолууттан, хаачыстыбата наһааһы-тан төһөлөөх эбэх сүтүк, өчөөл тахсарын иһиттигит. Совхозтарга автотракторнай парланы, тыа хаһаайыстыбатын массынна-рын туһааны бэрээдэктэи или ССКП райкомун киники плену-мугар сирэ эһөрүү хаалаи ий-ригэр киниэ кэһэтии буолуу-тан ыраахтан эбэх ороскуот-нан тизилэн кэлэр уматык үгэ-и өтүнуөх матырыиалларын хортонноһун, ыһыи-тохуу ба-рыи туһуна бүгүн эмиэ өтти-бит. Учуоту уонна өтчүтүнэи түсэрии кэһүүстээх дыһа-лар өссө да кыаһан ыһааһы-тылар. Быйыл күбүн совхозтар-га, ордук Эрлиик Эрстииннэ, оту сүөһүгэ мааскабайдык тэ-һистэрии, ситиин таһаарылыи.

Итилер төрүөттөрө туохта-рыи? Саһааи сүрүннэри партия-най уонна государствонай дьэ-сипилиннэ мөлтөтүлүбүтэ буо-лар.

(Бүтүүтүн 3-с стр. көр).

ДЫССИПИЛИИНЭНИ САЛГЫ БӨБӨРГӨТҮӨХХЭ,
КӨРДӨБҮЛҮ, ХОНТУРУОЛУ КҮҮҢҮРДҮӨХХЭ

(Бүтүүтэ. Иинин 2-с стр. нөр).
Совхозтар директордара, кы-
табынай специалистара мате-
риальнай хөрөмбөнү өнөрөөч-
үслэргэ эйгелээрдин сыннанын-
чаллар, буруйдаахтары камгар
сэтитөөх аминативаскэ тардан ие-
лэтир. Холбоур, Сүбүрүүскай
агитнан совхозка (директор
Боромов А. В.) байдых 11 ыйга
323 ынах сүөһү (былааннаах
сүөһү 10 бырыһыана), 121 сыл-
та (оройуон үрдүнэн алабур
сылт аһара) көһүүнүн олго.
Иинтэн 113,7 тыһ. солк. по-
чот табыста, онтон баара-сүөһү
4443 солк. толотулунна.

Совхозтар парткомнара, сыха-
таары партийнай төрилтэлэр
үрэхтэри толоруунан ситэтэ
суох дьарыктаналлар, совхоз
балин-дуолун ыһымы төрүү ийин
бастаан салайааччылартын, спе-
циалисттарын кытаанах ирдэби-
и олоһобатор. Сүбүрүускай аз-
манын совхоз парткома (секре-
тар Е. Е.), Кинн Ком-
мунараагы сыхааары
төрилтэлэргэ дьүү-
баран, ол мунунах-
тэрин парткомна көр-
үсү 1932 сыл устатыгар ком-
салайааччылар партий-
най инстинктэрин үрдэтэр
ойуна биир да бопсурусуу
дуулаһааааа. Ол содууларын
ойуна үөһэ эттибит.

Материальный ресурслары
жетишкен, көдүүстөзөткөн ту-
шунда СССР XXVI съези
каргозо оройуон үтүс про-
мышленный предприятелары-
ны, кутар уонна хааччылар тө-
дөттөрүнөн тутуулуурбас.

«Сельхозтехника» көлбөбук
(управляющий Борисов Е. А.)
кубадан көрүүттөн-хараыныт-
тан үтүс фондовой матырыйал-
лазды буюрту өнгөрөн асылыу ку-
бук тутарга партия райкомун
I пленумугар сыатын партия-
нын критика-тардылыбыта.
Көмөйүх ийин, бу коммунист-
салайлааччы онтон эссе түмүс
өгөстүбүккө быйыл эми фондо-
вай табардар ыңыллыларын

хэлхэвд: Амьд өгүс биеэргэр сүежээнт 60 тн-н сэлк. тяз халаагчтай, биеэнт массын халаагчтай халаагчтай суух халаагчтай ашигтай бэрбэт гына үрэгтэрд. Адагчтай техник өрөм, оуун халаагчтай ууун халаагчтай халаагчтай.

Райсовет исполкома, народный контуролл комитета материальных ресурсов комитизации уонна тыйыгастахтык тукумунга партия уонна правительство туһааннаах үүрээхтэрин шөхкө киллэрингэ соххоттор сивийдэччилэриттан, тыл хайаайыстыбатын специалистарыттан көрдөбүдү күүһүрдэллэри аарыһалар.

СССР-ийн райкомун VIII пленумд бичигдэл багалан ийхтэр обшественнай сүебүү кыстыгыг тэрээлпинээхтик агаарымга уонна сүөһүттэн боролууксуяаны атыаһын үрдэмнигэ оройуоналар партиейи төрөлтэ сорукта рый туһунан бөннуруоһу дүүлүкөрүштэ уонна от саппааһа шыраатынан, хаачыстыбата мөлтөөһүн сүрүн болгомотону эбии айыллыгы бөлөмнөөһинигэ, мөлтөх хаачыстыбадалах оту кырбатан, хикимчелэй согузабын тутсаран энэтэргэ, кыстыкка обшественность көмөтүн кууһурдары туһалаарга быһаарбыта. Онтон ыла ус тый ааста эрэары бу партейиэй уураады төлөрүү паһаа быталынык төриллэр. Совхозтарга 14 эби айыллыгы бөлөмөннир эвено төриллэхтөөрүттэн биара арс 7 эвено ахсынын пекке атарыттан үлктари садылаталлар. Оройуон үрдунан 1164 тонна эби айылын софотуонкаламырыттан 155 тонната сүөһү айдарар кирида. Сүөһү ырыганиааһыма, көпшүнөн олуттэ тахса тураа. Сыгы айыллыкка маассабайдык кирсэн эрэр. Кыстык марaabыти үрдунэ эби айыллыгы бөлөмнөөһинигэ Субуруускай ааттынан совхоз батчаалыга диэри билр эвеноу турусора илик. Ол түмүгөр майна кыстык ички

ыйнгар 67 ынах сүөбү, 12 сыл-
гы түбүтэ сүөх алло. Эрмэнх
Эристийа аатынан уонна «Чу-
ранчы» сөүхсэтэргэ сыччах
биирдии эээнэ талаагы соботуон-
калаабыннга уонна сөдөмөчү
прессыөһиннэгэ түрүөрүлүннүлар.
Күһүрдэ хаачыстыбалаах 07
састаабын түһсүрүн сыгити биһр
да сүргэ олохтоммүтө.

Сельской Советтар сүебүгэ экин аһылыгы баламнээһинигэ общественность көдүүстөөх көлүгү тэрийбэккэ олохторлор, үүс сельсоветтар (Хатылы, Болухтур, Соловьев, Хадаар, Чакыр) сүебү инициативтар рабчэй калдары үлэрэ таһаарык сурдаһын аһык төлөрө иликтэр. Райсовет исполкома аһык Советтарга туһааныахх уураахтар, быһаарыһалар туолууларын ярднах туһаах.

Хас бигдрийн салайнаачы
партийнай уураахтары таба ой-
дүүр эрх буулбакаа, ону алхан
булгучу талорор эбээлнээ-
лэх. ССКП КК сэтгүүлнутаагш
(1982 с.) Пленума бйнаарын-
лэх учээскаларга политическай
өтүүнэи шингит-хөллүт, билэр-
корөр, инициативалаах, тэрийэр
дээрүрдаах, сэнгэны ойдүүр-би-
лэр дөөннүрү аттаран турторар-
га, партийнай тэрилтэлэри сору-
зхтхата. ССКП райкома, пар-
тийнай тэрилтэлэр ити ыймыга
олорууран производствоны сала-
йыгга кордөөбүл күүнүрдуүх
густалхтар. Кистэл буулабатах,
бичигтэ совхозтарбыг директор-
лара производство Көсннлээх,
туулах бөхнүруостарын, сана-
гы, бастыгы олохто киллэрини
ни чорбоччу тутан, линия нгөс-
төн үлээлөөттэр, үкүсүн күн-
нээри, алхан илэр бөхнүруоста-
ринан дэрыктаналлар. Бу үлэ-
лэн итээс көйбөүүлээс наада

Тың хаһаайыстыбатын управ-
ленниетин уонна совхозтар үгүс
специалистарын производствон
содуурун үрдэтигэ, саҕаны,
бастыҥы олохху кылырарыга
инициативалара ситэтэ суох.

Дана-уот, коммунальнй ха
наахысдыба производственнй
управлелдхета нахилмакхэны,
эми учрежденислары ууна
харгына суох хааччылар, олох-
ноннык үлэтин бэрээдэктин халк.
Дессопункт оройуон киинин ком-
мунальнй оҕоһон туһанааччы-
ларын, сэрни уонна үлэ вете-
раннарын эттук маһынап илэ-
тохтут, оттон эт-үүр көмбиката
наадыһааччылары үүт бородуук-
таларынап ситэтэ суох хааччы
булла.

Государственный былланнар туумуларына ыаччыбат, ошон партинай уонна государственнай дэссинялиниэни кээр са ыаччылар бийнээх суох буу бататар. «Якутколхозстрой» Иэ-тин начальнига, партия райкомун чилиэне таб. Плотников С. Н. аасыт өттүгөр киин үлөтүн итэжэстэригэр кирибит өкөрдөөх критикаттан сөптөөх түмүгү өнгөстө илик, тэрийэр үлөтүн, көрдөбүлүн мөлтөтөн тутар-танар үлэлэр былланнарын толорбокуз иһэр, ордук улахан хаалымыны Тын хаааыстыбатын министрствотынан үбүлэр өбъектарга таһаарда. Эмнэ итинки хаалымы «Якутмедколхозстрой» мөхүсөстөгөр (начальник Попов Н. Г.) баар.

Карл Маркс аатынан совет
Бэлугурдаабы орделенетан
управляюшайа, партия райкомун
чигилэна таб. Ефимов А. П. бил-
гин дарааы донго куруубай-
дык сыһыаннаһарын туһунан
үгсүүлэо кинөөлэо.

Партийнай, государственнай дѣисциплилиниэи кэһи тахча-лара ССРП райоһа, партийнай тѳрлѳтѳлѳр салайар кадрдары, спецнализистары кытта ѳссѳ да сиктѳтѳ суѳх ѳлѳлииллѳртѳн тахсаллар.

Производство кедьүүнүн салгын өрө көтөрүү, пятилетка соруудахтарын булгучту төлөрүүнү хааччыны партиийнай тармакталар бейбобой дьовурдарыттан бьһаччы тутулуктаах.

Сотрудниками партии райкомун бюрога XXVI орой, оннаары партиный конференция уураагын толорууга Кара Маркс ааттынан сөзхөз партиный терилтетиң үлэтин туһунан партком секретара таб. Поняв В. Е. отчуотун дьүүллэспитэ. Онно бу бөдөн партиный терилтерэ коммунистар производство уонна общественнай олоххо эруслара өссө да намыһара, быыбардаах актив үлэрэ ситэ тардыллыбата бэллэтэмнэтэ. Бүөро уураагар ити итэһэстэри туоратыы эруслара, партиный үлэ стийин уонна пымаларын туспарыы чөлүк сөрүктэра туруоруллубуттара.

Быйыл алтыншыга оройуона магнайгы сүбүөх уонна сыха-
таары партийнай тэриэтэлэригэр
ыһтыллыбыт отчуоттар уонна
быыбардар тэрээһиннээхтик,
үрдүк идеянай таһыннаахтык
мыһылыныылар, Магнайгы сү-
бүөх партийнай тэриэтэлэр мун-
наахтарыгар коммунистар 96
бырыһыаннара, сыхааарыларга
95 бырыһыаннара сырытты-
лар. Отчуоттуур даһыааттары
дүүүлээһинигэ магнайгы сүбүөх
тэриэтэлэргэ муннаахха сымды-
быт коммунистар анардара,
сыхааарыларга үс гымныттан
иккилэрэ кытыныылар. Отчуот-
таабыт бары партбюролар уонна
секретардар үлэлэрэ ортопон
сыаһаана, Билигин муннаахха
кирибит критическай этиилэри
уонна билиэтээһиннэри түмөн
олуоххо киллэрия, партийнай-та-
рийэр, партийнай-политическай
үлэни, сана кордобуллэргэ сол
тубаһыннаран тупсарымы сорууга
турар.

СССР XXVI съезин, Кийн Комитет сэтгэнхэтэри (1982 с.) Пленумун уурхаатарынан салайтаран, олору олоххо ниллэрэн халаагчид байсан уонка культурнай тугуу учараттаах соруутарын ситхиндээхтэн быһаары — оройуннаагм партийнай тарилта дьолуннаах соруут.

Дагылааты дьүүлэлэһии

ССКП райкомун нийгэм
секретара таб. С.П. Ма-
маров дахьдаахь дүү-
лэгийн барьта 10 киши
тээтэ.

Райпаны председателэ П. Т. Кириллин, плагилет-ка үһүс сылын быһаарыа урдүктэрин, онон ордук эппиэттэхтэрин бэллэтэн туран, сана халлаахтыбыннай сылы бастакы жүннүртүн тэтимнээхтик сараллыр, ССРС төрүтүбүтэ 60 сыла туолуутун чинчийэр социалистичекай куоталаһын күүрэниин ымыттыпат наадалаабыр актин муннабын ымыттыгачахтарын бахсумтотун туһаайда. Чуолаан, 1933 сылга соххоттар эти уочна үүтү государствотөр туттарар кэмэйдэрэ салгы улаштар, оттон ол сыһу истинтин хаачысты баһнай көрдөрүүдүрө лапы үртүтүлүлүлэрин аты-йэр, Промышленнай борууускуяны оноруу уочна батары соххоттара эмне үүтүлүлэрэ сабыллынар.

— Карл Маркс автентично
своёму бары үлөһүтө
СССР КК сатиннытэри

(1962 о.) Пленумун түмхүтэрийн сүтнэм эрэ көтөүллүүнэм, истинг би-
хиробилнэмн көрүстүлэр
уонна итиннэхэ "эппинг-
тээн юбилейдаах сылы
сүтнэхинээхтэн түмүк-
түүргэ дуулуналлар, —
дротэ мин совхоз партко-
мун секретара В. Е. По-
пов. — Бүгүн биһиги пар-
тийнай тэрлэтэбит, сов-
хозоут салалатын аады-
рхастарынар оттоһуллуугу
эригэснэй этинлэр сөл-
төөхтөр. Ыйналлыбыт итэ-
бэтири туоратымыа та-
рийар уонна иктэр үлэ-
сэтин салгыы түгээрарга
сруктаныабыт.

Араатар итинтэн салгылы тын хайлааг-хот-балыгтар экономичеснай үлс мөлдөвүн ыйда уонга бу дьаһаллада производстванай управление специалистарын орууларын үндөтөр, соахостарга көмөлөрүн жүүбүрдөр наараадырын баалитата.

Дизель-уот, коммуналь-
ной хайааймыстаба про-
изводственной управле-
ния партийная те-

гидротехнического секретаря Т. А. Истерова управления гидрометеорологической службы при Совете Министров СССР, в котором он работал в течение 15 лет. В настоящее время он работает в Министерстве водных ресурсов и охраны окружающей среды Республики Саха (Якутия).

— Оройуон тутар-татар таргэлэлэре совхозтарга немолэре ситэлт суох, — диэтэ Сутуруускай аатынан совхоза директоры А. В. Ефремов. — Холбур, «Якутскстрой» мэхучастота бэйэ буһаргана суохтук үлэстэ эээрэ, тыа сиргэр тутууну эмиэ кайы ыһыпта. Бүһүти совхозтук Болтонгодогу отделениетынар бу таргэлэ биир хотону тутуохтаара тигулга кичирбита ыраатта буолан ба-

ран үлэ хаһан сагалана-
ра билдийэт.

Кини итлэи сэргэ кэп-
лэки сымларга өрөйүөм-
тэ бааһына сириг сир-
дүүтэ болҕомто ситэ уу-
руллаубат буолбутун бэ-
дистээтэ.

Народный хонтуруол оройуоннаады комитетын председателэ А. Е. Филиппов учуна «Турапты совхозтаады профсоюз раб- бочкомун председатели Н. И. Филиппов суоһу инитиитин ыарахан үлэ- дэниг механика тиялаа- быннга хаалыы тахсыбы- тын, иннини көмүс са- ганы киллэрэр, онгоруу сөүгүгүр урут таһылы- быт оборууланнар ал- дынан тутаттан тах- сыларын, бу үлэни бы- баччы ыһыктыаһыааах «Сельхозтехника» меха- низированнай колхозтаа соххотатта көмөтө кө- түбөт буолбутун крити- калатылар.

Таб. А. Е. Фил-пи-
итини сэвгэ сажа хотон-
нуру түтүүгэ сорох сит-
дэргэ (Болутурга, Сьланг-)

на) бырайыагы куруу-
бийдык кэһи танаарыл-
ларын, бу дыһалаа ту-
һаннаах специалистар,
салайааччылар көрдөбү-
лөрү, хомтуруоллара си-
тэтэ суоһун сэмэлээтэ.

«Якутколхозстрой» ТМУ-га юбилейдаах сылаалары былааньын толорбокко хаалан илэрин туһунан критиканы састоорунун ааран турар, ити ТМУ начальнига С. Н. Плотников тахсыбыт итэҕэстэри туюртылыа дьаһаллар ылыллан эрэлэрин иһитиннэрдэ. Кини итинтөн салгыы ОСКП райкома бу тутар төрүткэ үлэтин интэҥ-тонгон салгыбытын бэлгилээтэ, кадрдары сүтүмэрлээһинигэ киһи санааһытар баар итэҕэстэри мыйта.

Эрлики Эрстийн аз-
тынан совхоз кири аппа-
ратын партийнай эсеп-
тетин секретара Н.И.Та-
расов тыл хаадайыстыба-
тын степинааччыга чу-
лаан экономистчы кыт-
ы үлүсэ партийнай то-

ригтөлөр, тусгай хайгуулыг
түгшүүлж, удирдлагын
болгоомжлолын үүрэг
гэж нэрлэж, үүнийг

Муньбаха тал элжит
райсовет нийслэлхүүн
председател М. Е. Пер-
мяков оройуон экономи-
катын сүрүн салаатан-
тыа хаааыйыстыбатын
салайыгта санга агропро-
мышленная холбохук тэ-
риллингэ уонна кэлэр
сыл салгатыгтан сөв оз-
тары толору хаааыйы-
стыбанай ахсаадыга мил-
лэрин албех тэрийэр үлэ-
ни аройэригэр тэҥэр-
лоон тохтоото. Итиннэ
сэргэ кээн 1963 сылга
оройуон норуотун хааа-
йыстыбатын салгыты сө-
йөөнөрүн уатылтыллы-
бат соруктарыгар пар-
тийнай актив болдомто-
тон тапта.

Оройуоннаары партийнай тэрилтэ активист мунуһаар ССКП обкомун представителя тэҕ. С. С. Аржаков кыттыһы ыыла.

Актив муньяага дүүг-
дэшиллэбит бэлтгүүлнэ
тушаалнаах уурааг
ылынна.

ИИСТ. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ